

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАЕК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
III ЧАКЫРЫЛЫШ XI УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 1

Баек авылы

“14” май 2019 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл
жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турындагы нигезләмәне раслау хақында**

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) муниципаль норматив хокукый актларға һәм законнарға үзгәрешләр кертү буенча эшчәнлеген камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРЭ:**

1. «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү» турындагы нигезләмәне раслау хақында.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына:

үз норматив ижади эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

әлеге Нигезләмәнең үтәлеше өчен җаваплы затларны билгеләргә;

җаваплы затлар итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнен вазыйфай күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Уставында билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәренә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

6. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

**Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Баек авылы Советы рәисе урынбасары:**

А.Ф. Хазиева

«Расланган»
Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль
районы
Баек авыл жирлеге
Советының
2019 ел, 14 май, 1 нче
санлы карары

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл
жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турында Нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнарға һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлеген, мәгълүмат кабул итүне (бастыруны) тәэмин итү өчен жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча, муниципаль актларны үзгәртү яки көчен югалткан дип тануны (гамәлдән чыгару) күздә тоту.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргәндә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы аппаратының юридик хезмәте (юридик бүлеге) һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен жаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрен, каршылыкларны, бушлыкларны (кимчелек, пробел), хокукый жайга салуда кабатлауларны бетерү;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланылмаган (актуальлеген югалткан) яисә кулланылмаган нигезләмәләрен ачыклау;

хокукый куллану нәтижәләлеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешен тәэмин итүдә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга

булышлык күрсәтү;

канунчылык (нормалар чыгару) буенча эш барышын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү тора.

6. Мониторинг үз эченә үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенә башка закон актларын;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге законга кагылышлы башка норматив хокукый актларны;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Бак авыл жирлегә Уставы, муниципаль актларын.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү; хокукый жайга салуның билгеле бер өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларның кимчелекләре яки аларны камилләштерү турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләреннән вәкиллеке органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан муниципаль актларга карата коррупциягә каршы эзерләнгән экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган конференцияләр, семинарлар, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документларын үз эченә алган мөрәжәгатьләр тора.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары, аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча әлегә Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән җаваплы затлар белән берлектә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, кинәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып

алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

Федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары анализы аша башкарыла.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарынын норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән норма булдыру эше нәтижәләрен теркәү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын булдыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланылуны (аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле, күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

«Гарант» мәгълүмат системасында контролыгә куелган закон һәм башка норматив хокукый актларга үзгәрешләр турында мәгълүмат керү;

«Гарант» мәгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенен «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасыннан муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керүне тәэмин итү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары да файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәэмин итү, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторингны гамәлгә ашырганда муниципаль актларны кулланыу практикасы турында мәгълүмат түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатләрен саклау;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгын билгеләгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актларның булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясе чикләрен саклау;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләргә хокукый жайга салуда тулылык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренен мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланыганда хокуксыз яисә нигезсез

карарлар, гамәлләр кылу (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәҗрибәсе булу;
норматив хокукый актларны куллануның бердәм тәҗрибәсе булмавы;
муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар (саны) һәм
эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә
мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән
баш тарту) турындагы закон көченә кәргән суд актлары һәм аларны кабул итү
нигезләре.

13. Мониторинг нәтиҗәләре буенча федераль һәм республика
законнарында муниципаль актларның үзгәрүенә китерә торган үзгәрешләр
ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз
көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында
тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көчкә ия булган актлар белән
тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжын тудыручы федераль һәм
республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг
федераль яки республика акты басылып чыкканнан соң 30 көн эчендә
үткәрелә.

Мониторинг үткәргүгә нигез булып гражданның, юридик
затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының,
муниципаль берәмлекләрнең вәкиллеке органнары депутатларының
мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматы торса, «Россия
Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль законда билгеләнгән вакыт
аралыгында карала торган прокурор актларыннан тыш, мониторинг
мөрәжәгать кәргән көннән алып, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Әлеге
очрактарда мониторинг үткәргү нәтиҗәләре турында мөрәжәгать итүче затка
хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак киләчәктә
(перспективада) үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта,
жирле үзидарә органнарының норматив эшчәнлегә планнарына тиешле
төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтиҗәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтиҗәләре
буенча муниципаль актны кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пунктындагы
өчөнчө абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә)
республика законнарының тиешле акты үзгәртелгәннән соң ике айдан да
соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәргү өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары
житәкчеләре алдында хисаптан соң килүне айның 5 көненнән (числосыннан)
дә соңга калмыйча, мониторинг нәтиҗәләре турында хисап төгә.

16.1. Мониторинг нәтиҗәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
мониторинг үткәргү объекты турында мәгълүмат;

мониторингны үткэрүчеләр турында мәгълүмат;
мониторингны үткэрү вакыты турында мәгълүмат;
хокукый жайга салу предметының кыскача характеристикасы,
мониторинг үткэрү өчен нигезне алырга тиеш.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә:
хокукый жайга салуда ачыкланган проблемалар турында мәгълүмат;
муниципаль актларга үзгәрешләр кергү (һәм (яки) яна муниципаль
актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;
тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый жайга салуны
камилләштерүгә юнәлдерелгән, мониторинг нәтижеләренә нигезләнгән
башка нәтижеләр һәм тәкъдимнәрне алырга мөмкин.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль
актлар законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм вакыт аралыгында
Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына
кертү өчен жибәрелә.

Регистрга кергү өчен мониторинг нәтижеләре буенча аныкланган, әлеге
регистрда булмаган муниципаль актлар жибәрелә.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча нормалар булдыру барышын
(процессын) камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнәргә мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткэрү һәм хокукый-ижади эшчәнлек өчен жаваплы
затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле
үзидарә органнары карамагына караган тиешле хокукый жайга салу
өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү (яраклаштыру)
өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар)
жавап бирә.

20. Тискәре нәтижеләргә, шул исәптән гражданның, юридик затларга,
жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китерүче мониторинг нәтижеләре буенча
гамәлләр кылган (гамәлләр кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә
органнары житәкчеләре жавап бирә.